

beroeven op een veelheid aan belangen. Waarde creëren op lange termijn blijft de kern, sorry dat ik dat weer moet herhalen.”

5 Kan de markt het wel alleen af? Moet de wereld niet meer naar het 'Rijnlandse model'?

“Het is belangrijk dat bedrijven net als op de financiële prestaties ook op de andere gebieden goed kunnen worden beoordeeld en afgerekend. De relevante gegevens moeten dus inzichtelijk, meetbaar en controlebaar zijn, zowel door overheidsinstanties als door beleggers.

En er zal meer samenwerking moeten komen tussen private en publieke partijen. Daar zit een moeilijkheid, want de ervaring leert dat dergelijke samenwerking niet altijd even succesvol is, om het eufemistisch uit te drukken.”

6 Moeten ondernemingen de leidersrol pakken in veranderingen, of is dat een taak voor de overheid?

“Het is altijd de vraag of de overheid genoeg doet om de

energietransitie en de sociale veranderingen in goede banen te leiden. Het worden in mijn ogen ook vaak projecten waar publieke en private financiering samenkomen.

Wij zullen als VEB proberen in te schatten of ondernemingen voldoende alert zijn op de verplichtingen die nu ontstaan en in hoeverre een overheid daarin een rol moet spelen. Het overleg tussen bedrijfsleven en overheid zal ook geïntensiveerd moeten worden. Die extra aandacht die wij voor de diverse stakeholders hebben, betreft nadrukkelijk ook de politiek.”

**‘ER SPEELT
NU IETS DAT
ECHT IEDEREEN
RAAKT, EN DAT
IS HET
KLIMAAT’**

7 We hebben in het verleden vaker een toenemende aandacht gezien voor 'zachte factoren', dat ebde vaak ook weer weg, waarom is het deze keer anders?

“Omdat er nu iets speelt dat echt iedereen raakt, en dat is het klimaat. In tien jaar tijd is die terminologie totaal anders: eerst was het klimaatverandering, daarna klimaatrisico's en nu is het Klimaatcrisis. Je kunt er niet meer omheen, de zaak komt tot een kookpunt.”

8 Hoe is het met de bereidheid om te veranderen bij beursgenoteerde ondernemingen in Nederland?

“Ik denk dat die bereidheid groeiende is. Shell springt daar nu een beetje uit. Partijen hebben dat bedrijf jarenlang proberen te bewegen om meer over klimaatrisico's te praten, het bedrijf wist al in de jaren vijftig van de nadelen van fossiele brandstoffen. Tot voor kort zei Shell-topman Van Beurden nog dat hij bereid was alles op te pompen, dat zal hij nu niet snel meer zeggen, ook al wordt er nog kolossaal in fossiel geïnvesteerd.

Wij moeten kunnen inschatten, ook op cashflow-gebied, wat er op dat soort ondernemingen afkomt. Dat is meer dan ooit essentieel voor beleggers. Het Spaanse Repsol is in dat verband interessant. Als eerste energieconcern heeft het aangegeven in 2050 klimaatneutraal te willen zijn en alle CO₂-uitstoot te willen compenseren. Daarom hebben ze een afwaardering van bijna 5 miljard euro genomen. Ik ben erg benieuwd hoe andere energieconcerns gaan reageren op de actie van Repsol. Dit roept ook de